

## MARIBORSKI

Cena 1 Din

## VEČERNIK

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455  
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik  
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš  
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni št. 11.400

„JUTRA“

## Dva pojava bolne sedanosti

IZGLEDI KOMUNIZMA IN FAŠIZMA.

Današnja Evropo vznemirjata dve gibanji, ki zasledujeta navidezno diametralno nasprotna stremjenja, sta prav v izberi metod in v obliki vladavine skoraj docela enaki, ti dve gibanji sta boljševizem in fašizem. Prvo je doseglo svoj dokončni smot samo v Rusiji, je pa več ali manj razširjeno tudi po vseh drugih državah Evrope in po ostalih kontinentih, kjer nastopa bodisi legalno bodisi nelegalno. Drugo je realiziralo svoja hotenja zaenkrat v dveh veselih Evrope, v Italiji in Nemčiji, poizkuša pa se uveljaviti tudi povsod drugod, dasi je Mussolini svojočasno slovesno izjavil, da fašizem ni izvozno blago. Najmočnejši je fašizem razen v Italiji in Nemčiji trenutno še v Avstriji in na Irskem, v obeh državah se pa sedanji vladi borita proti njemu z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Več ali manj resne poizkuse organiziranja fašističnega gibanja pa opazamo naposled tudi skoraj povsod drugod, tako na Finskem, Portugalskem, Španskem, Madžarskem, Romunskem, Bolgarskem itd. Celotno nas v Jugoslaviji imamo nekaj ljudi, ki bi radi bili Mussoliniji ali Hitlerji, vendar jim manjka za to sposobnosti, in kar je še bolj važno, manjka jim psihološka podlaga v širokih ljudskih množicah.

Po vsem tem se moramo resno vprašati, kaj bo z boljševizmom in fašizmom? Kateri bo zmagal in ali bo sploh mogoča nekakšna univerzalna preobrazba Evrope in sveta v duhu njunih stremenj? Obektivno presojač položaj moramo že takoj ugotoviti, da je boljševizem ali komunizem prekoračil vrhunec svojega razvoja in zaigral izglede na zavojevanje sveta. Danes je že vsakomur, kdor zna trezno opazovati in misliti popolnoma jasno, da bo komunizem ostal omejen na samo Rusijo. Nikjer drugje se mu ne bo posrečilo prisvojiti si državno oblast. Niti takor pa še ni tako mimo druga, fašistična nevarnost. Fašizem ima povsod lažjo pot kakor komunizem, zato je še v razmahu in se prav lahko zgodi, da bomo v kratkem morali šteti med fašistične vladavine še katero drugo evropsko državo mimo Italije in Nemčije. Prav tako moremo pričakovati začetke fašističnih gibanj tudi še v onih državah, v katerih jih sedaj ni ali pa so brez vidnega pomena.

Ker sta obe gibanji, komunizem in fašizem, izšli iz kaosa in stisk povojnih let, sta mogli s svojo demagogijo najti povsod

lahkovernih pristašev, ki so verjeli obljubam, da bosta ustvarili zemeljski raj, odstranili kaos in stisko ter zadovoljili vsem željam. Obupane množice, zlasti mladi, ki čuti povojno dobo najtežje tudi v materialnem oziru, so pri tem pač pozabili, da silijo prostovoljno v človeka ponižujoče suženjstvo. Kajti tako komunizem kakor fašizem je lastno zmetanje pravic človeške osebnosti svobode, svobode mišljenja in delovanja, ki je prav gotovo najvišja dobrina, ki je bila kdajkoli iznajdena. Lepe so v teoriji misli o enakosti vseh ljudi, toda v praksi se je pokazalo, da se ta enakost v boljševiški ali fašistični državi pretvori v izenačenje, v tipizirano totaliteto, ki negira individualizem in individualiteto. Človek, živ človek z mislimi in čuvstvi, se spremeni v malo, samo po sebi nepomembno kolesce državnega aparata, usmerjenega po volji edine dovoljene stranke in njenih diktatorskih voditeljev. To uniformiranje potom vtepanja individualiteto v enolično maso se izvaja z brezobzirno brutalnostjo in že od najranjše mladosti. V komunistični ali fašistični državi je otrok last države, odnosno vladajoče stranke, ne več staršev. Nad vsem čuva država s stranko, nad znanostjo, umetnostjo, mišljenjem in celo nad samo vero!

Ze to nam dokazuje, da je tako življenje protinaravno. Narava je samo poskrbela za to, da si dve bitji nista nikdar popolnoma podobni, ne na zunanjo ne na notranjo. To pa pomeni, da je narava ustvarila vsako to bitje zato, da bo delovalo po svoji posebnosti, svojih specialnih lastnostih in sposobnostih. Samo tako je tudi mogoče blagodejni in nemoten napredek. Brez individualizma in liberalizma ni razvoja, ni napredka! Iz komunizma in fašizma vodi pot samo v uniformo in kasarno, to se pravi v ječo svobode in smrt individualizma. Zato morete komunizem in fašizem pač zmagati in zavladati, trajno pa zmage in vlade ne morete ohraniti. Prej ali slej se bo moralo človeštvo vrniti k individualizmu in svobodi. To nam dokazuje in potrjuje tudi vsa znana politična zgodovina človeštva. Zaradi tega sta komunizem in fašizem samo dva trenutna pojava bolne sedanosti. Izginila bosta, čim izgine bolezen in zapustila bosta le tisto, kar je v njima dobrega: aktivnost in energija. Metode in ideje uniformiranja bodo pa propadle.

## Pred resno krizo angleške vlade

NEUSPEHI V ZUNANJI IN GOSPODARSKI POLITIKI SO IZPODKOPALI TLA MACDONALDU, KI SE BO MORAL UMAKNITI.

LONDON, 11. avgusta. Položaj Macdonaldovega kabineta postaja od dne do dne nevarnejši. Neuspehi, ki jih je doživel Macdonald s svojo politiko v Rimu, Ženevi in končno še na svetovni gospodarski konferenci v Londonu, groze pokopati Macdonalda za vedno. Vsemu temu pa se je pridružil še spor med finančnim ministrom Chamberlainom in guvernerjem Angleške banke Montague-

om Normanom. Dočim zahteva Norman vrnitev k zlati podlagi, nočeta Chamberlain in Macdonald o tem niti slišati. Ker grozi Montague Norman z odstopom, mimo tega pa kaže tudi finančni svet v Cityju svoje nezadovoljstvo na vedno bolj izrazit način, ne bo mogoče položaja sedanjega kabineta, v katerem nesoglasja ne prestopajo naraščajo, nič več dolgo vzdržati.

## NOVA ZMAGA MOKRIH V AMERIKI.

NEWYORK, 11. avgusta. Sedaj je tudi država Arizona z dvetretjinsko večino sklenila končnoveljavno ukiniti prohibicijo. Tako je doslej že 21 ameriških držav v severnoameriški uniji izreklo odločno besedo za ponovno uvedbo mokrega režima.

## Irska pred fašistično revolucijo

SILNO POOSTREN POLOŽAJ. — RAZPUSTITEV FAŠISTIČNIH ORGANIZACIJ IN PROGLASITEV OBSEDNEGA STANJA. — V PRIMERU REVOLUCIJE BO INTERVENIRALA ANGLIJA Z OROŽJEM.

LONDON, 11. avgusta. Politični položaj na Irskem se je v zadnjih 24 urah izredno poostiril. Predsednik de Valera je trdno odločen nadaljevati svojo borbo za popolno odcepitev Irske od Anglije z vsemi sredstvi. Pri tem pa se poostrejuje nasprotstva med republikanci in cosgravisti v prav grozeči obliki. Vlada je sklenila razpustiti stranko fašističnih modrosrajčnikov, ki se imenuje »Irska narodna garda«. Razpust naj bi se izvršil še v teku današnjega dne. Ker pa se vlada pri tem boji najtežjih izpadov, je proglasila obsedno stanje in odredila železniški upravi, da mora odklanjati vsak prevoz fašističnih skupin, kakor tudi posameznih modrosrajčnikov. Vsi

tujci, v prvi vrsti pa Angleži, ki hujskajo množice proti režimu de Valere, bodo takoj izgnani iz Irske. Voditelj fašistov general O'Duffy je izjavil, da se ne bo uklonil niti nasilnim ukrepom predsednika de Valere. Fašisti so trdno odločeni vreči irski parlament in uvesti diktaturo. Angleški krogi presoja položaj na Irskem zelo skeptično. Govori se, da je Anglija trdno odločena intervenirati na Irskem z vojaško silo, če se bo pokazala nevarnost, da bi se mogla rušiti javni mir in red. K takemu koraku je Anglija upravičena tako na podlagi pogodbe z Irsko kakor tudi z ozirom na to, da bi se mogli nemiri razširiti na ostalo Anglijo.

## S Hitlerjevo Nemčijo ni mogoč sporazum

RAZVOJ AKCIJE ZA INTERVENCIJO V BERLINU. — ZANIMIV AVSTRIJSKI KOMENTAR DOGODKOV

DUNAJ, 11. avgusta. Velika diplomatska akcija za rešitev spora med Avstrijo in Nemčijo je prinesla v zadnjih nekaj dnevih silna razočaranja in presenečenja. Najprej se je poročalo, da je bil dosežen med Francijo, Anglijo in Italijo sporazum glede skupne demarše v Berlinu, naslednjega dne je bila ta vest že demantirana in se je izvedelo, da je napravila Italija samostojen prijateljski korak pri berlinski vladi, v ponedeljek je službena agencija »Stefani« poročala, da Italija nikakor ne bo sodelovala pri demarši v Berlinu, nakar sta Francija in Anglija napravili demaršo sami. Kakor je znano, je Nemčija vsako intervencijo zapadnih velesil kategorično odklonila. Izgledalo je tedaj, kakor da se je spor zelo poostiril. V tork pa je nastala zopet popolnoma nova situacija. Angleško zunanje ministrstvo je sporočilo avstrijskemu odpravniku poslov, da je dala nemška državna vlada dva dni pred francosko-angleško demaršo ab-

solutno zadovoljive izjave italijanskemu poslaniku v zadevi nemško-avstrijskega spora. Po obvestilu agencije »Stefani« se je nemška vlada preteklo soboto obvezala absolutno prepovedati vsako protiaustrijsko propagando v nemškem radiu, kakor tudi vsako preletavanje nemških letal nad avstrijskim ozemljem. Zanimivo pa je sedaj, da je nemška vlada že tri dni pozneje pojedla svojo obljubo, ker je dovolila, da je dr. Habicht ponovno sivo napadel avstrijsko vlado v monakovskem radiu. To dokazuje, da je s hitlerjevsko Nemčijo nemogoče sklepati kakršnekoli sporazume in pogodbe, ker je v današnji Nemčiji dana beseda sploh brez vsake veljave in so laži in klevete popolnoma naravna sredstva za borbo proti nasprotnikom »tretjega cesarstva«. Kratko povedano: Današnja kljukastokrižarska Nemčija stoji daleč pod moralnim nivojem sovjetske Rusije pred desetimi leti.

## Italijansko samopoveličevanje

PARIZ, 11. avgusta. V zvezi z italijanskim korakom v Berlinu poroča rimski dopisnik »Matina«: Italijanska diplomacija, naslanjajoča se na dosežene rezultate hoče tudi drugi vladam določiti smer njihove akcije. Italiji je mimo tega mnogo na tem, da dobro naglasi, da je ona mednarodni arbiter v vseh nemško-avstrijskih sporih, in sicer zato, ker vzdržuje prav dobre zveze z eno kakor tudi z drugo državo. Na drugi strani pa želi Italija na ta način poudariti svoje politične pravice in svoj prestiž v srednji Evropi. Celokupen italijanski tisk odkrito in ostro napada francosko-angleški korak v Berlinu, pri čemur naglasi uspehe, ki so bili doseženi prav nasprotni italijanskim metodam.

## SMRT ZASLUŽNEGA FRANCOŠKEGA GENERALA.

PARIZ, 11. avgusta. V tukajšnji bolnišnici Val de Grace je predčerašnjim premil bivši generalni intendant francoske vojske Louis Adrien, ki je med svetovno vojno iznašel in vpeljal v francoski vojski jeklene čelade in specialne vojaške barake.

## AVSTRIJSKO POSOJLO.

LONDON, 11. avgusta. Včeraj ob 10. uri dopoldne je objavila Angleška banka javni razpis za podpisovanje posojila Avstriji, ki je bilo že nekaj minut pozneje v celoti sklenjeno in visoko prepodpisano.

## VENIZELOS V LONDONU.

LONDON, 11. avgusta. Semkaj je prispel na nekajednevno bivanje bivši grški ministrski predsednik Venizelos v spremstvu svoje žene. Njegov obisk v Londonu je baje popolnoma zasebnega značaja.

## POŽAR V TOVARNI.

AMSTERDAM, 11. avgusta. Na nepojasnen način je izbruhnil katastrofalen požar v največji evropski tovarni vrvarskih izdelkov in jo skoraj popolnoma uničil. Škoda je ogromna.

## NOVE ARETACIJE V NEMČIJI.

BERLIN, 11. avgusta. Na Brunšviškem je napravila policija predsinočnim nadomada racijo v mnogih sumljivih stanovanjih in aretirala ob tej priliki okrog 250 oseb, ki jih hitlerjevci dolže komunizma.

## SPOMIN VERDUNU.

PARIZ, 11. avgusta. Včeraj je ob velikih spominskih svečanostih v mavzoleju v Douamontu med drugimi položil venec opat Berge, ki je v svojem govoru dejal, da je na verdunskih bojnih poljanah izginilo tudi 3600 francoskih vojaških duhovnikov, ki so sodelovali v tej največji bitki in najstrašnejši krvavi moriji, kar jih pozna svetovna zgodovina.

# Dnevne vesti

## Mariborski teden

PRIREDITVE IN RAZSTAVE.

**OLAJŠAVE ZA UDELEŽENCE MARIBORSKEGA TEDNA.** Da ugoditi številnim prošnjam z dežele, kjer se pripravljajo večje skupine za obisk razstav in prireditve Mariborskega tedna, je uprava MT sklenila dovoliti pri legitimacijah za polovično vožnjo 25 odstotni popust pri skupinah najmanj 10 oseb in 50 odstotni popust nad 20 oseb. Legitimacije s popustom za skupine se dobe izključno v pisarni MT, Gosposka ulica 36, palača Banovinske hranilnice, ki posluje do 15. t. m. od pol 8. do 21. ure. Uprava MT je znižala tudi vstopnine na razstave za skupine, ki ne kupijo legitimacij, in sicer od 5 Din na 3 Din. Vendar mora vodja take skupine obisk najprej prijaviti v pisarni Mariborskega tedna.

**VSTOPNINA NA VESELIČNI PROSTOR ZA OTROKE UKINJENA.** Uprava MT bo z jutrišnjim dnevom ukinila vstopnino za otroke, ki v spremstvu staršev obiščejo razstave.

**KAJ BO DREVI?** Na Rotovškem trgu bo ob 20.30. uri gledališka predstava Kreftovih »Celjskih grofov«.

**SAMO ŠE DREVI** ob pol 21. uri nastopijo na veseličnem prostoru jugoslovanski akrobati na kolesu, Adolf Kranjc, Vinko Bučar ter mali Slavko. S svojim sinočnim nastopom so presenetili vso publiko. Naši akrobati odpočujejo v Zagreb, od koder se vrnejo prihodnji ponedeljek v Maribor in bodo nastopili na praznik 15. t. m. s kolesom na žici na Mariborskem otoku. Z njimi bo prispela tudi slovita akrobatinja Kristina Mlinaričeva.

**KAJ BO JUTRI?** Ob 15. uri bodo lahkoatletske tekme za prvenstvo Maribora na Rapidovem igrišču. Ob 20. uri bo na veseličnem prostoru večer narodnih pesmi. Ob pol 21. uri pa bodo nastopili na Rotovškem trgu naši mali harmonikarji pod vodstvom njihovega učitelja g. Vilka Šušteršiča.

Ob 14. uri se prično na radvaniskem strelišču strelske tekme mariborskega strelskega okrožja, pri katerih bodo tekmovali vrli podeželski strelci za prehodni pokal. Strelci bodo tekmovali na kmečki tarči »Kozjak«, za katero je razpisanih 10 denarnih nagrad v znesku 1650 Din, nadalje na zmagovalni tarči »Pohorje«, na splošni tarči »Drava«, na vojaški tarči »Jugoslavija« (na tej tarči bodo tekmovali samo vojaki), na meddružinski tarči »Maribor« za prehodni pokal, na veselični tarči, na damski tarči in na častni tarči, na katero bo oddal vsak član po en strel iz vojaške puške. Za vsako izmed omenjenih tarč je razpisanih po 6 nagrad. Na strelišču bo prekrbljeno za okrepčila in bo vozil tja avtobus.

Ali ste si že ogledali razstave Mariborskega tedna?

**Odlični gost na mariborskem tednu.** Predvčerajšnjim je dospel v Maribor naš generalni konzul g. Ljuba Hadži Djordjević iz Gradca, ki je bil predvčerajšnjim zvečer pri predstavi na Rotovškem trgu, včeraj pa si je ogledal v družbi funkcionarjev Mariborskega tedna vse razstave. Odlični gost se je zelo pohvalno in laskavo izrazil o vsem, kar je videl in doživel na letošnjem mariborskem tednu.

**Velik obisk Avstrijcev na »Mariborskem tednu«.** Predvčerajšnjim in včeraj je dospel v Maribor večje število Avstrijcev, ki so si ogledali »Mariborski teden«. Pričakovati pa je še večjega obiska jutri in pojutrišnjem. Za jutri je nabavljenih 6 avtobusov, za nedeljo pa poseben vlak, ki bo pripeljal izletnike iz Gradca in okolice na »Mariborski teden«.

**Ministrski predsednik v Rogaški Slatini.** Včeraj dopoldne je prispel v Rogaško Slatino ministrski predsednik g. dr. Milan Srškić, kjer bo ostal nekaj časa na oddihu.

**Podban na dopustu.** Podban g. dr. Pirk majer je z včerajšnjim dnevom nastopil svoj redni dopust.

**Razglednice z nedeljske manifestacije** pri Sv. Duhu na Ostrnem vrhu se dobe v »spravi« Jutra in »Večernika«, Gosposka ulica 11.

**Pojasnilo uredništva »Večernika«.** Dogaja se, da prihajajo razne stranke v naše uredništvo v zadevah tednika »Borba«; zaradi tega pojasnjujemo, da nimata niti naše uredništvo niti konzorcij, ki izdaja naš list, nobenega posla s tednikom »Borba« in prosimo stranke, naj se zato v zadevah tega lista ne obračajo niti na naše uredništvo niti na našo upravo.

**Idejni tečaj učiteljev na kmetijsko-nadaljevalnih šolah,** o katerem smo že ponovno poročali, se blizu zaključku. Predavanja se vrše vsak dan dopoldan in popoldan ob živalnem sodelovanju vseh udeležencev. Marsikatero kleno zrno so rodile stvarne debate ob koncu predavanj. Želeti je, naj bi te dobre misli, ki bodo zbrane v skupnem elaboratu tečajnikov, ne padle na neplodna tla kakšnega zaprašenega arhiva. — Včeraj popoldan so se tečajniki odpeljali z mestnimi avtobusi v Kamnico in si ogledali vzorno Dolinškovo drevesnico, ki jim jo je lastnik nad vse ljubezljivo razkazal. Ogledali so si tudi kopališče na Mariborskem otoku. Niti lepota, niti vročina, pa jih nista mogli premamiti, da ne bi dobro razpoloženi nadaljevali vožnje v Pekre, kjer jim je velike nasade banovinske trsnice in drevesnice izredno prijazno razkazal g. Pihler. Podjetju je priključena mesečna banovinska viničarska šola z internatom za 12 gojencev, ki se tu izobrazijo teoretično in praktično v vinarstvu, kletarstvu in sadjarstvu ter dobivajo poleg vsega za svoje delo malo mesečno nagrado. Uprava posestva je priredila udeležencem tečaja zakusko, za kar gre posebna zahvala gospe Šumenjakovi, ženi g. upravnika, ki si je pri vseh svojih skrbih naprtla še to delo. — Tradicionalno učiteljsko tovarištvo, ki kakor pri nobenem drugem stanu briše starostne in položajne razlike ter veže posameznike v celoto, se je tudi tu pokazalo, in prav študentovsko razpoloženi so se tečajniki zvečer odpeljali nazaj proti mestu.

**Prepovedan list.** Notranje ministrstvo je prepovedalo uvažati in širiti v naši državi v Bruslju izhajajoči list »Sloga radni ka i seljaka«.

**Pohod naših Matičarjev k Sv. Lovrencu na Pohorju.** Naši Matičarji prirede v nedeljo 13. t. m. izlet k Sv. Lovrencu na Pohorju. Tam bodo priredili popoldne v društveni dvorani koncert narodnih pesni.

**Primorci!** Vaš rojak, akademik brez staršev in brez vsakega premoženja, živeč v obupnih razmerah, s perfektnim znanjem francoščine, nemščine, italijanščine, slovenščine in srbohrvaščine išče mesta inštruktorja ali korespondenta, in to samo za hrano. Kdor le more, naj mu pomaga. Ponudbe sprejema: Borza dela za inteligenčne poklice, Sodna ulica 9 III.

**Naši zmagovalni harmonikarji,** ki so dosegli na kraljevem dvoru na Bledu triumfalni uspeh, se bodo v soboto 12. tm. ob 20.30 predstavili tudi našemu občinstvu. Koncert, ki bo na Rotovškem trgu, bo imel isti spored kakor na Bledu.

**Mestna občina za stradujoče rudarje.** Upravni odbor mestne občine mariborske je imel sinoči svojo sejo in sklenil darovati za stradujoče rudarje in njihove rodbe v naših rudarskih revirjih znesek 5.000 Din.

**Pogajanja za Scherbaumov mlin in skla dišča** med mestno občino mariborsko in lastnikom g. Scherbaumom ugodno potekajo. Občina bo na svoje stroške preuredila omenjene objekte v cenena stanovanja, ki jih Maribor tako krvavo potrebuje. Proračun stroškov bo še ta teden izgotovljen.

**Avtobusne cene za vožnjo na Mariborski otok dne 13., 14. in 15. avgusta se spreminjajo v toliko:** Vožnja v eno smer za osebo 2 Din, a na 15. avgusta po 20. uri 3 Din v eno smer. Opozorja se občinstvo, da se te dneve ne bodo izdajale takozvane tour-retour karte s pristopom na otok, ker se bo pobirala pri blagajni kopališča posebna pristojbina.

**Grajska klet.** Danes so prispale sveže morske ribe. Jutri v soboto ob 20. uri zabavni koncert.

**Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca** povzroči kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice, če jo popijete vsak dan zjutraj na tešče, lagodno milo iztrebljenju črevesa.

**O gozdovniškem taboru v Kranjski gori.** Moja kritična opazka pod gornjim naslovom od 25. julija t. l. je vzbudila med mariborskimi gozdovniki mnogo razburjenja. Da se duhovi pomirijo, popravljam svojo prvo, v naglici sestavljeno kritiko v toliko, da ni res, da je tam taborila mestna družba z vsemi njenimi slabostmi, kajti s tem stavkom nisem mislil morša kroničnih pijancev in perverznejšev, marveč samo to, da so nekateri hodili v tabor v modnih oblekah, da so kadili kvartali, plesali itd., kar ni ugajalo, kakor tudi ne godba nemških šlagerjev. Seveda to ne velja za celoto, temveč za nekatere posameznike. Sicer pa nisem napisal svojih besed iz sovraštva ali škodoželjnosti, temveč samo z željo, da se gozdovništvo še bolj okrepi, očisti in dvigne. Mislim, da je s tem zadeva dovolj pojasnjena in zaključena.

V. V.

**Jubilej mariborske mesarske zadruge.** Mariborska mesarska zadruga je včeraj na zelo slovesen način proslavila 45-letnico svojega obstoja. Popoldne ob 17. uri je bil družabni sestanek, ob 7. uri zvečer pa svečan občni zbor v Gambrinovi dvorani. Po občnem zboru se je razvila prijetna zabava.

**Mešani zbor Glasbene Matice** ima v petek 11. t. m. ob 20. uri generalno vajo za koncert, ki ga priredi 13. t. m. pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Nujno se pozivajo vsi pevci, da se vaje polnoštevilno udeležijo, ker je obvezna za vse.

**Posnemanja vredno.** Iz neke kazenske zadeve je Protituberkulozna liga v Mariboru za zgradbo azila prejela Din 1.000. Stranki, ki se je spomnila naše plemenite akcije, ki se vodi v prid trpečih s tuberkulozo okuženih bolnikov, izreka PTL najprisrčnejšo zahvalo. Priporoča se, da se v sličnih prilikah posnema ta plemenita gesta!

**Nova tarifa za izvoz svežega sadja v Nemčijo.** Prometno ministrstvo opozarja izvoznike sadja, da je stopila z včerajšnjim dnevom v veljavo nova tarifa za izvoz svežega sadja v Nemčijo.

**Službeni list dravske banovine** objavlja v letošnji 64. številki: pravilnik o opravljanju izpita za posluževalce parnih motorjev in kotlov; pravilnik o podpori uslužbencem finančne kontrole za nabavo službene obleke; spremembe odločbe o središčih za občasni pregled meril; pravilnik za banovinsko preizkuševališče za tekstilno industrijo pri tekstilni šoli v Kranju; objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letošnjem letu ter razne objave iz »Službenih novin«.

**Kongres veterinarjev v Ljubljani.** O pri liki ljubljanskega jesenskega velesejma bo v Ljubljani kongres naših veterinarjev. S kongresom je združena velika veterinarska razstava, h kateri je prispevala mestna občina mariborska znesek Din 1.000.—

**Občinske volitve v savski banovini.** Tudi v savski banovini bodo še letos občinske volitve. Savski banovinski svet bo razpravljal te dni o izvedbi in o tem, ali naj bi se vršile 24. septembra ali pa 1. oktobra. Za volitve je v vsej javnosti veliko zanimanje.

**Konferenca obrtnikov.** V Obrtniški zbornici v Beogradu so se sestali včeraj tajniki vseh obrtniških zbornic in so obravnavali vsa aktualna obrtniška vprašanja.

**Katastrofa našega parnika.** V bližini Barja se je predinočnjim potopil naš tovorni parnik »Trečja«, ki je odplul s težkim tovorom iz Šibenika proti Rotterdamu. Vso posadko so rešili. Vzroki nesreče še niso znani in je škoda ogromna.

**Pasja vročina.** Zadnje dni pritiska v Dalmaciji neznosna vročina. Predvčerajšnjim opoldne so imeli v Šibeniku 45 stopinj. Vroči val pritiska tudi na Slovenijo in ga zadnje dni občutimo tudi mi.

**Kino Union.** Danes premiera veseloiigre »Gospa si ne želi otrok« z Liano Haidovo, Georgom Aleksandrom in Ottom Wallburgom.

**Grajski kino.** Od danes dalje sijajna veseloigra »Carjev valček«. Eden najlepših filmov te sezone. Glavne vloge šarmantna Martha Eggerth, elegantni Willy Eichberger in pa nad vse komični Paul Hörbiger, Szöke Szakall in Hansie Niese. To je film uspelega humorja, krasnih naravnih posnetkov iz Ischla, izborne igre in sijajnega petja. Pripravila se najboljši dunajski velefilm: »Dvoje srečnih src«.

## Narodno gledališče

Repertoar:

**Petek, 11. avgusta ob pol 21. uri:** »Celjski grofje« na Rotovškem trgu.

**Nocoj v petek** bo prva ponovitev Kretove zgodovinske drame »Celjski grofje« na Rotovškem trgu. Prva predstava tega uspelega dela je privabila ogromno množico ljudi ter je uprizoritev v vseh odličnih odlično uspela. Pri nocojšnji predstavi veljajo cene od 35.50 navzdol. Opozorjamo, da je začetek točno ob pol 21. uri. Vstopnice so na razpolago pri dnevnih blagajni, naroče pa se lahko tudi telefonično na števil. 2382.

**Želodčne bolečine,** pritisk v želodcu, gnoloba v črevesu, žolčnat okus v ustih, slaba prebava, glavobol, težak jezik, blebda barva obraza, izginejo često po večkratni uporabi naravne »Franz Josefove« grenčice s tem, da jo izpijemo kozarec predno ležemo spat. Specialni zdravnik za bolezni v prebavilih izjavljajo, da je »Franz Josefovo« vodo toplo priporočati kot v te namene služee domače zdravilo.

**Sokol Maribor-Matica.** Odborova seja je v petek dne 11. avgusta 1933 ob 20. uri v društveni sobi v Narodnem domu. Pridite točno!

**Sanatorij v Mariboru,** Gosposka ulica 49, tel. 23-58, zopet odprt. Prosta izbira zdravnikov. Cene zmerne. Vodja primarij dr. Černič.

**»Velika kavarna«** v soboto in v nedeljo plesna konkurenca, kabaret, cvetlična darila.

**Zrcalo našega gospodarstva.** Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani je objavilo za čas od 21. do 31. julija naslednjo statistiko konkurzov, prisilnih poravnjav in posredovalnih postopanj. (Številke v oklepaju se nanašajo na dobo v lanskem letu): Otvorjeni konkurzi: v dravski banovini — (2), savski 2 (4), vrbaski, primorski, donavski in v Beogradu, Zemun in Pančevu — (—), v drinski 1 (1), v zetski 1 (4), v moravski — (8); otvorene prisilne poravnave izven konkurza: v dravski banovini 1 (5), savski 2 (22), vrbaski — (2), primorski 1 (4), drinski — (8), zetski — (1), donavski 3 (3), moravski 1 (1), vardarski — (—), Beograd, Zemun Pančevu — (2); otvorena posredovalna postopanja, kolikor jih je bilo društvu javljenih: v dravski banovini 3, savski 3, vrbaski, primorski, drinski, vardarski in moravski —, donavski banovini — (2), savski 5 (1), vrbaski Pančevu 1; odpravljeni konkurzi: v dravski banovini — (2) savski 5 (1), vrbaski in vardarski — (2), v primorski, drinski 1 (—), v zetski in v Beogradu, Zemun in Pančevu — (1), v moravski 1 (1), v donavski — (2); odpravljen prisilne poravnave izven konkurza: v dravski banovini — (4), savski 3 (6), vrbaski — (3), primorski 1 (3), drinski — (1), zetski — (—), donavski 1 (13), moravski — (1), vardarski — (—), v Beogradu, Zemun in Pančevu 3 (1).

**Ogenj na Dravskem polju.** V Zgornjih Jablanah je pretekli torek okrog polnoči izbruhnil ogenj v gospodarskem poslopiju posestnika Antona Medveda. Velikansko poslopje, ki je bilo polno sena in slame, je pogorelo do tal. Škoda je velika in je deloma krita z zavarovalnino. Kako je požar nastal še ne vejo.

**Smrt pred oltarjem.** V Črnečah pri Dravogradu je pred oltarjem zadela kap župnika Alberta Travsta, ki je obležal na mestu mrtve. Nenadna smrt je vzbudila pri vernikih tamkajšnje fare globoko sočuvstvovanje.

**Beg iz življenja.** V Tezenski ulici na Pobrežju se je obesil 34-letni Pavle F. Nesrečneža pa so pravočasno opazili in prerezali vrv ter ga tako rešili prostovoljne smrti. Kaj je pognalo mladega moža v obup, ni znano.

**Med spanjem ukraden.** Vpokojeni železničar Franc M. se ga je sinoči precej nalezl in sladko zadremal na neki klopi v Tomšičevem drevoredu. Ko pa se je prebudil, je opazil, da mu je zmanjkala iz žepa srebrna ura vredna 500 Din in denarnica z 70 Din.

**Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje.** Davi ob 7. uri je kazal toplomer 20.8 stopinj C; minimalna temperatura je znašala 19.5 stopinj C; barometer je kazal pri 22.6 stopinjah 741.8, reduciran na ničlo 739; relativna vlaga 83; vreme je jasno in vroče.

# Razstave Mariborskega tedna

NASTANEK IN RAZVOJ NAŠEGA SOKOLSTVA.

Med razstavami »Mariborskega tedna«, ki so nameščene v Cankarjevi in Razlagovi šoli in so vse lepo in skrbno urejene ter plod truda naših požrtvovalnih organizatorjev, je nedvomno najznačilnejša in najpomembnejša velika razstava mariborske Sokolske župe, ker nam prikazuje sadove nacionalnega dela in nacionalne vzgoje na bivšem Spodnjem Štajerskem v zadnjih 20 letih. Razstavo je priredila mariborska sokolska župa v spomin dvajsetletnice svojega obstoja. Iz bogatega razstavnega materiala se odraža naše najčistejše in najplemenitejše delo.

Razstava je nameščena v treh sobah. Prvi pogled v razstavne prostore nam nudi mogočno sliko in namah opazimo, da so bile na delu osebe, ki imajo smisel in okus za urejevanje. Vsi razstavnii predmeti so bili nameščeni in okrašeni s cvetjem. Tri sobe so nabito polne, vendar pa je vse zelo pregledno in ne moremo se dovolj načuditi odkod in kje je vzel Sokol toliko dragocenega gradiva. Dokaz, da je sokolska razstava revija sokolskega dela, v katerem je združeno nacionalno, kulturno in tehnično delo. Dokaz vsestranskega udejstvovanja za narod in domovino.

V prvi največji sobi vidimo razvoj sokolstva od ustanovitve na Spodnjem Štajerskem do danes. Tri velike pregledne tabele, delo brata Kavčiča, nam jasno kažejo etape v razvoju Sokolstva. Prva tabela nam kaže razvoj društev do leta 1914., druga do leta 1929. in zadnja, največja, stanje do letosnjega leta, iz katere se razvidi, da se je število društev in članstva v zadnjih letih podesetorilo. Lep je tudi napredek čet in njihovega dela na deželi. Vsako društvo ima poseben oddelek, kjer je razstavilo svoje gradivo. Tudi župa ima svoj oddelek, kjer prikazuje svoje delo in organizacijo. Razstavljene so v tem oddelku vse brošure in knjige, ki jih je izdala mariborska Sokolska župa, znamenite slike osebnosti in tečajev ter poseben oddelek za zadnjo škofovska poslanico, ki je bila naperjena proti Sokolstvu in njeno kritiko.

Na najvidnejšem mestu visi slika našega vladarja in prvega staroste, prestolonaslednika Petra v sokolskem kroju, sliki Masaryka in Ganga. Med župnim gradivom pa visi dragocena Tyrševa plaketa.

Na prvem mestu izmed društev, ki so razstavila svoj material, moramo omeniti Sokolsko društvo Maribor matica, ki je razstavilo največ. Krasna darila, trofeje in diplome z olimpijad in mednarodnih tekmovanj bratov Primožiča in Štuklja vzbujajo vsestransko pozornost. Najdragocenejše darilo med trofejami je krasna vaza za cvetice, ki jo je poklonilo br. Štuklju mesto Pariz. Številne diplome in lepe slike iz sodobne telesne vzgoje so prav tako središče zanimanja. Društvi Sv. Le-

nart in Ljutomer sta poslali na razstavo poleg drugega dragocenega gradiva tudi velevažne originalne dokumente, ki pričajo o trdih in hudih bojih, ki so jih imeli ustanovitelji z oblastmi pod bivšo Avstrijo. Lepa je zlasti zbirka znakov šentlenarskega društva, a lepa je tudi zbirka plakatov ljutomerskega društva.

Druža društva so razstavila razne slike nastopov, telovadbe, dramskih in drugih prireditev. Krasni so albumi in nazorne so statistične tabele, ki prikazujejo gibanje članstva in telovadbe. Mogočen je pogled na razstavljene slike Sokolskih domov, ki kažejo bogastvo, požrtvovalnost in trud pridnih sokolskih rok. Preveč bi nam vzelo prostora, če bi hoteli omeniti in opisati vse kar je pomembnega in značilnega na tej razstavi.

V drugi sobi je v mraku postavljenih 6 lutkovnih odrov. Dva kompletna odra, župni in studenski, sta vzor lutkovne umetnosti. Razstavljene lutke nam pričajo koliko pažnje in skrbni posveča Sokolstvo svojim najmlajšim pripadnikom, svoji bodočnosti. V vzgoji jim nudi tudi lutkovne predstave, ki povedejo deco v ono pravilno razpoloženje, ki ji je po naravi dano. Vse njihove igrčke, lutke, igrajo, hodijo in govorijo. Poleg omenjenih dveh odrov, ki sta primerno razsvetljena in opremljena s posebno scenerijo, so še posamezne scene, ki kažejo naše podeželske lutkovne odre, scene konjiškega in ljutomerskega, studenskega in matičnega lutkovnega odra. Razstavljene lutke so deloma domačega deloma pa češkega izvora. Največ zanimanja za to razstavo je med našimi najmlajšimi, pa tudi starejši, če si jo ogledajo, pridejo na svoj račun.

Razstava v tretji sobi je namenjena naši neodrešeni domovini. Razni zemljevidi pričajo, koliko naše zemlje ima tujec v po sesti in koliko bratov in sester ječi pod tujim jarmom ter čaka odrešenja. Slike sokolskih nastopov iz teh neodrešenih krajev pričajo, kako močno je bilo Sokolstvo tam ukoreninjeno. Slika tržaškega Narodnega doma v plamenih, slika Bazovice in Pulja so žive priče trpljenja našega naroda. Ogromen propagandni material s koroškega plebiscita nam je dokaz, lakomnosti tujcev po naši zemlji. Na drugi strani pa nam slike simbolizirajo našo vero in moč ter neomejeno zvestobo do naših neodrešenih bratov ter sester. Te slike nam simbolizirajo vero v zlato svobodo, ki bo danes ali jutri zasijala v naših krajih za Snežnikom in Karavankami.

Naše Sokolstvo je z razstavo dokazalo, da je glavni smoter njegovega dela vzgajati čvrste in zveste državljane, dokazalo nam je, da živi v njem mogočna vera, da bo prišel dan, ko bo Sokol razprostrl svoja krila po vsem slovanski svetlu in bo senca slovanske lipe padla od Jadrana do Urala.

gorja dobro kakor v gledališču; dočim je Gorinšek gvardijana znatno izboljšal. Uveljavili so se nadalje tudi Nakrst kot Piccolomini, Vl. Skrbinšek kot pravdač s prepričevalno in močno igro ter Tovernik kot sodnik; poslednji pa le mestoma. Druge vloge so dokaj dobro odigrali orožarja Crnobori, padarja Rasberger, peka Harastovič, trgovca Medven in dvorjana Verdovnik.

Obisk je bil velik; obširni prostor je bil razen dveh treh vrst v ospredju, ki so bile zasedene le deloma, popolnoma natlačen. Upamo, da bosta tako dobro uspel tudi obe reprizi danes in v ponedeljek.

Kongres lastnikov kinematografov bo v Zagrebu 2. septembra. Na kongresu bodo storjeni sklepi v zvezi z zadnjimi akcijami, ki jih je pokrenila Zveza kinematografov.

Oddaja pošne vožnje. Ravateljstvo pošte in telegrafa v Ljubljani bo oddal v zakup prevažanje pošte v Mariboru za dobo enega leta, in sicer s 1. oktobrom. Javna licitacija bo 21. t. m. v pisarni mestnega županstva mariborskega.

OUZD v juliju. V juliju je bilo 78.432 zavarovancev (v primeri z julijem lanskega leta manj 2.588); od teh je bilo moških 49.422, žensk pa 29.010. Zanimivo je, da je v juliju število članov nazadovalo za 3.351, dočim je število članic narastlo za 763. Bolnikov je bilo prijavljenih 1.998 ter je znašala povprečna dnevna zavarovana mezda 23.034. Skupno je bilo izplačanih v juliju na zavarovanih mezdah 1 milijon 830.932. Letni padec zavarovanih delavcev se je zboljšal od 4.077 v juniju na 2.588 v juliju. Odstotek bolnikov je nekoliko večji od lanskega leta, kljub temu pa je prirast odstotka moških bolnikov nekoliko prevelik.

Sobota 12. ob 20. uri **Koncert v kavarni „Park“**  
Igra salonski orkester prof. Komellija. Plesna reunija!  
Nedelja 13. Popoldanski in večerni koncerti! **Nedelja 13.**

## Sokolstvo

### Petindvajsetletnica Sokola Sv. Lenart v Slovenskih goricah

Svečana proslava v nedeljo 13. t. m.

V nedeljo 13. t. m. slavi Sokol pri Sv. Lenartu 25. letnico svojega obstoja. Časi taborov in narodnega preroda so šli skoraj brez posledic mimo zapadnega dela Slovenskih goric. Trga Sv. Lenart in Sv. Trojica sta bila popolnoma prepuščena nemškemu, oziroma odnarodnemu uplivu uradništva, na deželi pa skoraj ni bilo moža med duhovniki in učiteljstvom, ki bi le skušal vzbujati med ljudstvom narodni ponos. Časi složnega narodnega dela so bili zamujeni, duhovništvo, kolikor se je brigalo za javno udejstvovanje, je storilo to kvečjemu s strankarsko-političnega vidika, učiteljstvo pa je bilo, kolikor je bilo narodno, brez upliva.

V takem ozračju je tekla Sokolu pri Sv. Lenartu zibelka. Ko mu je pri krstu govoril kum dr. Leopold Poljanec pozdravne besede, so bili poslušalci maloštevilni, še manjše je pa bilo število onih, ki so verjeli lepim besedam in jim sledili. Glavno pa se je zgodilo; dete, sicer neboljono, je zagledalo luč sveta! Lažji je bil porod sicer ob pičlem številu krstnih gostov, težje je bilo vzdržati to kar od začetka vsestransko osovraženo dete pri življenju. Otrok je rabil svoj stan — telovadnico, svojega rednika — vaditelja.

Končno je našel svoj stan v gospodarskem poslopiju staroste, in učitelja vaditelja v marljivem načelniku Sokola Mari-

bor, v bratu Emanu Iličiu. Vsako soboto se je pripeljal s svojim kolesom za bratstvo hvalo iz Maribora k Sv. Lenartu, dokler si ni vzgajal vrednega vaditelja.

Iz skromnega začetka se je začelo društvo krepko razvijati; krepilo telo in značaj svojih članov ter skušalo z izleti in nastopi dvigniti narodni ponos tudi zunaj na podeželju.

Svetovna vojna je prekinila njegovo delovanje; skoraj vsi člani, kolikor niso itak morali v vojsko, so potovali v graške za pore. Kakor v posmeh je izdalo potem še okrajno glavarstvo v Mariboru odlok, s katerim je prepovedalo nadaljnje delovanje društva. Pri Sv. Lenartu ni bilo moškega člana društva, kateremu bi se mogel dostaviti ta odlok, tako da je bil dostavljalec primoran pustiti odlok enostavno v zapuščenem stanovanju staroste.

Po preobratu so bili člani tega društva na čelu državnonacionalnega gibanja; društvo je dobilo svojo lepo telovadnico ter je razširilo svoje delovanje na vse farsodnega okraja. Ob svoji 25letnici gleda društvo ne samo na velik krog telovadečega in starega članstva, marveč zraven tega na osem kmetskih čet, ki se vse enako dobro razvijajo.

Ob svojem jubileju razvije društvo prapor svojemu naraščanju ter svoji četi pri Sv. Rupertu.

## Sport

Plavalne tekme na Mariborskem otoku. Že dvakrat zaradi dežja prekinjene plavalne tekme SSK Maratona bodo jutri v soboto popoldne s pričetkom ob 15. Na sporedu je plavanje na vseh progah, štafete in waterpolo.

Jutri se prične lahkoatletske tekme za prvenstvo Maribora, in sicer ob 15. na igrišču SK Rapida. Tekme se bodo nadaljevale v nedeljo dopoldne.

Velike kombinirane konjske, motociklistične in kolesarske dirke, ki bodo v nedeljo 13. t. m. in v torek 15. t. m. na dirkališču Tezno, obetajo biti največja tovrstna prireditve v Mariboru. Na startu bodo najboljši dirkači »Peruna«, ki se bodo prvič predstavili javnosti. Spored prireditev obsega prvi dan 3 kasaške, 4 kolesarske, 2 motociklistični dirki, drugi dan pa po 3 kasaške, kolesarske in motociklistične dirke.

»Peruna« vabi vse funkcionarje sekcij, dirkačev in rediteljev na skupno plenarno sejo, ki bo drevi ob 20. v veliki verandi pivovarne Union. Ker se bodo na tej seji razdelile med posamezne člane razne funkcije, je polnoštevilna udeležba obvezna.

Tekmovanje za državno nogometno prvenstvo se nadaljuje v nedeljo 13. t. m., in sicer se srečajo v Beogradu Primorje: BASK, v Splitu Hajduk: Vojvodina, v Osijeku Slavija: Gradjanski in v Zagrebu Hašk: Jugoslavija.

## Kreftovi »Celjski grofje« na Rotovškem trgu

V sredo zvečer je bila v okviru »Mariborskega tedna« na Rotovškem trgu premiera Bratka Krefta, drama »Celjski grofje«. O delu samem smo pisali obširneje že tekom lanske gledališke sezone in bi bilo ob tej priliki treba odgovoriti samo še na vprašanje, če je primerno za vprižiranje na prostem? V ta namen so prikladna dela z velikim ansamblom in komparzerijo, biti pa morajo mimo tega tudi še močno v notranji koncepciji in svojstvu obdelane snovi. Kreftovi »Celjski grofje« ustrezajo vsem tem pogojem, zato je gledališko vodstvo storilo prav, da si jih je izbralo za »Mariborski teden«. Mimo tega so domača slovanska drama.

Pozorišče je bilo nenavadno srečno izbrano. Rotovški trg je že sam po sebi najprimernejši zunanji okvir za zgodovinsko igro takega stila. Saj se je režiserju g. Jožku Koviču posrečilo že z malimi spremembami pozorišča pričarati popolnoma verno sliko srednjeveškega gradu. Tako je dejanje zares živelo; pred nami se je razvijalo naravno življenje Celjanov. In poleg tega je Rotovški trg tudi silno akustičen. Zares, boljšega, primernejšega in lepšega prostora za predstavo »Celjskih grofov« si ne bi mogli zamisliti. To je dvignilo tudi režiserjevo delo, ki se je v splošnem posrečilo. Prav

malo je bilo scen, ki bi se bile dale morda drugače zasnovati. Motilo je morda najbolj to, da je tendenca z režijsko podčrtavo stopila preveč v ospredje; bolj kakor na odru v gledališču. Tu mislim zlasti na zaključno sceno z vpadom meščanov in kmetov v grad. Mimo tega je bila ta scena režijsko prepovršno dodelana.

Režija je delala z velikim aparatom, številnimi stražarji, vojaki in glasniki na konjih, bobnarji, trobentači, služabniki in ljudstvom. Po večini je bilo vse dokaj razgibano, le včasih so bile množice stativov premrtve, kar pa zopet ni nič čudnega, saj so nastopali v njih neigranci. Igralci sami pa so ustvarili večinoma svo je like tako, kakor pri predstavah v gledališču, le morda z večjim zunanjim podudarkom. Krepek je bil Furijanov Herman II., Grom pa je Friderika še dvignil, zlasti v nekaterih scenah; kar velja tudi za Blaževega Ulrika. Kraljica Barbara gđ. Starčeva se je mogla uveljaviti vedno tako, kakor v gledališču, je pa mestoma dosegla polno stvariteljsko moč. Pretresljivo tragiko Veronike je gđ. Kraljeva stopnjevala do viška in je prepričala. Dober Jošt je bil Pavle Kovič, ki je znal posebno dobro premagati prehod v zlom moči ob koncu. Jože Kovič je ustvaril lik patra Gre-

Sokolsko društvo v Limbušu priredi na svojem letnem telovadišču 13. avgusta gledališko igro: »Rodoljub iz Amerike«. Po predstavi prosta zabava, srečolov, šaljiva pošta itd. Če bo slabo vreme, se prireditve preloži na 15. t. m. Začetek ob 16. uri.

Sokolsko društvo Studenci vabi članstvo na članski sestanek, ki bo jutri v soboto 12. t. m. ob 20. uri v Sokolskem domu. Na sestanku bo važen razgovor o zidavi Sokolskega doma. Dolžnost vsakega člana je, da se sestanka udeleži. — Odbor.

Sv. Rupert v Slovenskih goricah se živahno pripravlja na dan, ki bo tvoril nov mejnik v razvoju tukajšnje Sokolske čete: Z geslom: »Nobena preteklost, marveč samo zdrava in delovna sedanjost jamči Slovanom bodočnost!« si je odbor naše agilne čete stavil nalogo, nabaviti si svoj prapor. Kljub gospodarski depresiji se članstvo ni ustrašilo žrtev, ki so v zvezi z nabiranjem prispevkov, da se premaga finančna stran stavljenega naloga. Sokolska četa pri Sv. Rupertu je bila ustanovljena leta 1930., kot prva v slovenjgoriškem okrožju in kot prva bo dvi gala svoj prapor v tem okrožju v čast in ponos čete, čigar članst. je pripravljeno vselej stopiti s svojim praporom tudi na branik naše domovine. Zato vabimo vse prijatelje Sokolstva, da se udeleže razvijanja našega prapora, ki bo 13. avgusta pod okriljem matičnega društva pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah.

Karij Skafani:

# OCEANOPOLIS

Roman o skrivnosti človeške prošlosti

XXX.

Doljan je popolnoma pozabil na dogovor z Jafisom in je hotel že oditi k Sorafisu, ko je nenadoma nekdo potrkal na njegova vrata. Bil je Jafis.

»Sva popolnoma varna? Ne more nihče priskuškovati najinemu pogovoru?« je vprašal previdno in nekako boječe.

»Popolnoma varna sva. Govoriti morete karkoli hočete. Nihče v Oceanopolisu ali kjerkoli drugje ne bo slišal ene same besede najinega pogovora,« mu je pomirjevalno zatrdil Doljan. »Nikakor pa ne morem razumeti, zakaj je potrebna tolikšna previdnost? Kaj mi nameravate povedati?«

»Stvar je skrajno važna in zato zapurna,« je šepetaje dejal Jafis. »K vam ne prihajam samo v svojem imenu, temveč kot odposlanec desetisočev našega podmorskega ljudstva, tistega, ki mora živeti kakor ptička v kletki brez svoje lastne volje in pravice do odločanja o svoji usodi.«

»Kot odposlanec širokih množic?« se je začudil Doljan. »Kaj nameravate? Kaj hočete od mene?«

»Povedal sem vam že sinoči, da ste postali v našem podmorju najpopularnejša osebnost, takorekoč čudežni junak, od

katerega pričakujemo končne odreditve.«

»Saj vendar nisem ničesar storil in še manj kaj obljubil, da bi mogel kdorkoli pričakovati od mene nekih dejanj, o katerih sam ne vem, kakšna naj bi bila. Tujec sem med vami, ki ste me sprejeli v svojo sredino le po izredni milosti in mi dovolili, da smem skupno z vami deliti zrak in deliti vašo usodo.«

»Res je,« je pritrdil Jafis, »da niste vi sami dali povoda za take upe. Toda kaj bi vam pripovedoval na dolgo in široko. Jaz sem tisti, ki je populariziral vaše ime...«

»In zakaj ste to storili?«

»Zato, ker potrebujem nekoga, ki bi se postavil na čelu našemu gibanju in nas povedel do zmage.«

»Do kakšne zmage?«

»Zdi se mi, da moram govoriti zares šele od temelja proti vrhu. Me ne razumete? Potem mi dovolite, da se dotaknem nekih zadev, ki so čisto vašega zasebnega značaja. Mi ne boste zamerili?«

»Ne bom. Govoriti morete kakor hočete.«

»Torej bodi! Vi ljubite Intelo in ona ljubi vas.«

»Kako veste to?«

»To je postranskega pomena. Se pa

52

mar zavedate, kdo je Intelo? Veste, da je edina hči predsednika Semisa Ramisa in da bo oni, katerega izbere za svojega moža, postal njegov naslednik in nadaljevalec rodu Semisov.«

»To vem.«

»In mar mislite, da bosta Semis Ramis in njegova vlada dovolila, da postanete to vi?«

»Ne.«

»Dobro, kako nameravate potem uresničiti svoje želje? Kako hočete dobiti Intelo in ustvariti srečo vajine ljubezni?«

»O tem nisem še nikoli resno razmišljal.«

»In vendar je to najpotrebnejše in najvažnejše! Razumem vas popolnoma. Živite pač v svoji sreči dokler jo imate, zato ne mislite na to, kaj bo jutri. Jaz pa sem mislil tudi na to.«

»Vi ste mislili na to? Zakaj in kako?«

»Povedal vam bom takoj. Predvsem pa vam moram predložiti, da je moj načrt edina pot, po kateri pridete lahko do Intelo in vsega tistega, karkoli si še želite. Če obljubite moj predlog, odbijete s tem pomoč vseh tistih velikih množic, ki so danes pripravljene boriti se za vas in za vašo srečo.«

»Potem mi vsaj povejte, kakšna naj bi bila pot, ki mi jo predlagate!« je vzkliknil Doljan nervozno in radovedno.

»Skratka, naveličali smo se sedanje despotične vlade, naveličali smo se tega življenja, ki nas dolgočasi in vodi k neizogibnemu gnolobnemu razkroju. Desetisočletja so drugi odločali o naši usodi

in mi nismo imeli pri vsem niti najmanjše besede. Nikoli nas nihče ni vprašal, če smo zadovoljni. Kdor se je uprl ali izrazil le z najmanjšo besedo, da ni zadovoljen, je izginil brez sledu. Mi pa nočemo biti več melkužni sužnji, marveč hočemo sami odločati o svoji nadaljnji usodi. Biti hočemo enakopravni, brez posebnih dolžnosti in brez posebnih pravic.«

»In kako nameravate to doseči?« ga je prekinil Doljan.

»Tako, kakor so dosegli vsi drugi narodi na zemlji. Upreti se hočemo, vreči vlado, odvzeti peščici »višjih« privilegij in ustanoviti vlado vsega ljudstva, ki naj potem odloča o naši nadaljnji usodi ter odredi tudi to, da bodo kulturne dobrine, ki smo jih ustvarili, zapustile muzeje in arhive ter predvsem podmorje ter se razdelile med one brate, ki jih obseva svobodno nebeško sonce.«

»Vi torej hočete odpreti Oceanopolis in izdati tajno njegovega obstoja?« se je začudil Doljan.

»Tako je,« je pritrdil Jafis. »Vsi narodi naj postanejo deležni naših iznajdb in naše visoke kulture, kajti ves naš napredek je brez pomena, dokler je namenjen samo peščici v podmorje zaprtih ljudi.«

»Vlada pa misli popolnoma nasprotno. Prepričana je, da bo nemoten kulturni razvoj mogoč le toliko časa, dokler bo podmorje ločeno od ostalega sveta in skrito njegovi vednosti. Zdi se mi, da imate prav vi.«

»Potem ste naš zaveznik.«  
(Se bo nadaljevalo.)

## Ptuj

**Zvočni kino Ptuj**, V soboto 12. t. m. ob 20.30 in v nedeljo 13. t. m. ob 18.30 in 20.30 se predvaja film »Lepa pustolovščina«. V glavnih vlogah Käthe Nagy, Ida Wüst, Otto Wallburg, Alfred Abel, Wolf Retty in dr. Kot dodatek Foksov tehnik in kulturni film ZKD.

**Huda nesreča** se je dogodila na cesti med Ptujem in Vurbergom. Čevljarji po močnik Milan First iz Zagreba je prisedel na voz nekega voznika. Ko so srečali med potjo avtomobil, so se konji splašili in zdirjali. First je padel pod voz in se nevarno poškodoval po vsem telesu. Prepeljali so ga v ptujsko bolnišnico.

**Napad**. Na cesti pred Pobrežjem je neznan zlikovec napadel z revolverjem 19-letnega Jožefa Šimenka iz Zg. Pristave. Prestrelil mu je levo koleno. Težko ranjenega so prepeljali v ptujsko bolnišnico.

**Iz sodne dvorane**. Srečko Klemenčič, brezposelni delavec iz Radvanja pri Mariboru, ki je bil aretiran radi raznih goljufij in je hotel pobegniti, je bil obsojen na 2 meseca zapora. Po prestani kazni bo izročen sodišču v Mariboru, kjer se tudi zanj zanimajo. Iz Ptuja je za vedno izgnan.

**Nočno lekarniško službo** od 12. do 19. t. m. vrši lekarna »Pri zlatem jellenu«, mr. Behrbalk.

**46-letni posestnik** Janez Zamuda iz Fortmina, ki je bil iz zasede napaden in udarjen po glavi s kolom dne 7. t. m., se še ni zavedel. Leži že štiri dni v nezavesti in je malo upanja, da ostane pri življenju, ker ima prebito lobanjo. Brezvestni napadalec še ni izsleden.

## Spominjajte se CMD

## Mesec usmrtitve ruske carske rodbine

Očividec tragedije zadnjega ruskega carja Nikolaja II. in njegove rodbine J. Golonova pripoveduje:

Dne 19. julija se je začel splošni umik boljševikov pred bližajočimi se dobrovoljci in češkoslovaškimi legionarji. 22. julija že ni bilo več boljševiške straže okrog hiše trgovca Ipatjeva. Nad Jekaterinburgom so že pokali dobrovoljski in češkoslovaški šrapneli. Boljševiki so se v splasni znešnjavi umikali. Že se je slišalo regljanje strojnih pušk. Verhnjeizetska tovarna je izobesila na visokem dimniku belo zastavo. 23. julija se je prišel Permjakov posloviti v polni bojni opre mi od naše služkinje. Ko me je zagledal, mi je stopil naproti in mi stisnil nekaj v roko. Bil je košček popisane papirja in konec svinčnika. Dejal mi je:

To pesem, ki jo je zložila ena izmed velikih kneginj tik pred... no, saj veste, kaj mislim. Tale konec svinčnika je bil last mladega prestolonaslednika, ki je imel tudi zvezek. Njegov zvezek je vzel Medvedjev, svinčnik je pa vrغل proč, češ, da je prekratek.

Dne 25. julija ob petih zvečer so dobrovoljci in Čehoslovaki zavzeli mesto. Živo se še spominjam, da je štela prva četa, ki je prikorakala v mesto, 25 mož. Vsi so bili veseli in dobre volje, toda zaprašeni in strašno utrujeni. Po vsem mestu so stali slavoloki, vojake so obsipali s cvetjem in gostilne so kar tekmovalle med seboj, kje jih bodo bolje pogostili. Odšel sem na zbirališče, kjer sem se vpisal med dobrovoljce. V mestu nas je bilo okrog 20 kadetov. Sestavili so iz nas posebno četo in naslednjega dne so nas poslali na stražo k hiši trgovca Ipatjeva.

Naša stražnica je bila nasproti umetnostno-obrtni šole. Postavil sem straže in odšel s poveljnikom v hišo. Groza nas je obhajala pri misli, da je v teh mračnih in opustošenih sobah še nedavno prebival car s svojo rodbino. Vse je bilo tako, kakor bi nesrečna carjeva rodbina še pred petimi minutami živel v hiši. Vedeli smo, da bo kmalu uvedena preiskava in da se ne smemo ničesar dotakniti, vendar je v nas premagala želja vzeti vsaj nekaj za spomin. Tako sem vzel nekaj malenkosti, ki za preiskovalno komisijo itak niso imele nobenega pomena. Našel sem nekaj ženskih glavnikov, angleških lasnic, gumbov, patentnih za ponk, šopov las in koščkov ženske svilen obleke.

Carska rodbina je bila ustreljena v kleti. Hotel sem se prepričati o resničnosti Permjakovega pripovedovanja o tem, kar sem slišal tiste grozne noči. Na stenah in tleh so se poznali sledovi krogel, posebno ena stena je bila kar posuta z njimi, tako, da je bil odpadel skoraj ves omet. Tu pa tam so se videli tudi sledovi krvi. 30. julija se je pričela sodna preiskava.

### Kako je umrl milijarder Smith?

Po vesteh angleških listov je umrl v Southamptonu 76letni R. A. Smith, eden izmed desetorice najbogatejših ljudi v Združenih državah Severne Amerike. Dva dni pred svojim odhodom s parnikom »Majesticom« iz New Yorka je Smith nevarno zbolel. Kljub temu pa je odpotoval v Anglijo. Med vožnjo se je njegovo stanje tako poslabšalo, da so njegova žena, hčerka in zet predlagali,

da bi ga prenesli v Cherbourgu na parnik »Olimpice«, ki naj bi ga odpeljal nazaj v Ameriko. Ladijski zdravnik pa nikakor ni hotel dovoliti, da bi se Smith sploh premaknil s postelje, kar je potrdil tudi angleški zdravnik, ki je pregledal bolnika po njegovem prihodu v Southampton. Tako je ostal Smith v pristanišču na parniku, kjer je kmalu nato tudi umrl. R. A. Smith je bil rojen v Doverju in je odšel kot mlad človek v Ameriko, kjer je napravil sijajno kariero. Njegovo truplo je bilo na Angleškem balzamirano in bo te dni prepeljano v New York.

### Grozen konec fanatičnega Indijca.

Angleški listi opisujejo nenavaden primer religioznega fanatizma v Indiji, ki je izzval v vsej javnosti veliko senzacijo. Visokošolec Naredranath, ki je studiral na bombayskem vseučilišču, je pred nekaj meseci vstopil v neko sekto, ki spada med naistrožje v Indiji. Ta student je bil v sekto kmalu proglašen za »svetega« zaradi svoje fanatične vere. Po vseh značiljih sodeč pa mladenič ni bil zadovoljen s svojim položajem v sekto. V zadnjem času je bil zelo potr in je nekega dne odšel v gozd, kjer je ves dan nabiral suhe veje in dračje, ki jih je nosil na veliko grmado. Ko je grmada dosegla višino človeka, je splezal Naredranath nanjo, jo še poprej zažgal pri tleh, si zvezal roke in noge ter čakal na smrt. Gorečo grmado pa so opazili njegovi tovariši in drugi ljudje, ki pa so že prepozno prihiteli na pogorišče. Ko so pogasili in razkopali grmado, so potegnili iz žerjavice in popele študenta že mrtvega. V poslovnem pismu pravi Naredranath, da je sklenil oditi v smrt že prej, preden je vstopil v sekto. Njemu ni dovolj, da je bil proglašen za svetnika, temveč se hoče po smrti združiti s Krišnamurtijem.

## Mali oglasi

### Razno

**ZASTOPNIKA** za prodajo, premoga proti proviziji za Maribor in okolico sprejme trgovina drv in premoga Maribor, Prešernova 19. Vprašati tam od 2-4 ure popoldne! 3003

**JOS. TICHY IN DRUG.** Konces. elektrotehnično podjetje, Maribor, Slovenska al. 16, tel. 27-56. Prolzvala elektroinstalacije stanovanjskih hiš, vil, gospodarskih objektov, zaloga motorjev, lestencev, svetilk, elektroinstalacijskega blaga po konkurenčnih cenah.

občinstvu v Mariboru in okolici!

Naznanjam, da izdelujem lesene hišice po najmodernejšem sistemu že za ceno od 35.000 Din naprej. Vsak interesent si lahko ogleda hišico že v naravi pri meni, kjer so na razpolago tudi vsi načrti in proračuni. Izvršujem tudi vsakovrstne nove zidane hiše, kakor tudi vse tovrstna popravila stavb v te sarski in zidarski stroki točno, dobro, solidno in po najnižji ceni. Zglasi se je pri podjetju Franjo Spes in sin, Tržaška cesta - Linhartova ulica 18., blizu vojaške bolnišnice, Maribor. 2065

### OPOZORILO

Varujte se moljev, zato prodajate obnošene obleke, fevilje, godala, knjige, porcelan, starine itd. v Grajski starinari. Trg svobode 1. Plačate najbolje. 2572

### POHIŠTVO

lastnega izdelka dobavlja po skrajno zmernih cenah Založba pohištva združenih mizarjev, Vetrinjska ul. 22. nasproti vrde V Weixl.

### Prodaj

**PARCELA** sadonosnik v Košakih na prodaj. Naslov v upravi lista. 2926

**DVA VELIKA CVETOČA** OLEANDRA prodaj. Naslov v upravi. 5000

**HIŠE Z VRTOM** pri Mariboru za 20.000, 30.000, 40.000 Din prodaja Posredovalnica Maribor, Frančiškanska ulica 21.

**Pisarniški papir**

in pisarniške potrebščine kupite najbolje v **TISKOVNI ZADRUGI MARIBOR** Aleksandrova c. 13

### Stanovanje

#### ISCEM STANOVANJE

(3 sobe, kabinet in kopalnica), solnčno, po možnosti s koščkom vrta in bližini parka. Ponudbe pod »Solnce in zrak« na upravo »Večernika«. 3000

### Službo išče

#### GOSPODIČNA

zmožna slovenskega jezika, strojepisja, nemškega jezika, ter stenografije, išče službo v pisarni ali trgovini. Cenj. ponudbe pod »Maribor« na upravo lista. 2846

**Planinka-Ruška koč**  
Vse, ki imajo v avgustu in septembru letne dopuste opozarjamo, da je v Planinski in Ruški koči še nekaj sob na razpolago. Celodnevna oskrba 35 do 40 Din. Informacije daje SPP Ruše. 2842